

VIENYBĖ

* MAJORAS JONAS JASULAITIS, muziką, po 29 m. tarnybos pasitraukė į atsargą. Buvo US Air Force Band vienas direktorių, kuriam Baltuose Rūmuose daug kartų teko sutikti įvairių valstybių karalių ir prezidentų ir kitų įžymių pareigūnų. Lietuviai visada didžiuojasi, jog jų tautietis atlieka tokias atsakingas pareigas. Niekad maj. Jasulaitis neišsigrinęs esąs lietuvis. Dabar išėjęs į atsargą, Jasulaitis užims North Carolina universitete, Chapel Hill, N. C., orkestro vedėjo direktoriaus pareigas. Tuo pat metu stengsis įsigyti muzikos daktarato laipsnį, Ponia Jasulaitienė -- airė, tačiau pamėgusi Lietuvą. Mrs. Helen Miller, Jasulaitičio sesuo, dabar gyvena New Yorke ir neprasčiau už broli kalba lietuviškai. Maj. Jasulaitis buvo kaip garbės svečias pakviestas atsilankyti į Lietuvų dieną New Yorko pasaulinėje parodoje. Sako, buvęs tuo įvykiu nustebintas.

* VINCAS ANDRIULEVIČIUS, iš Bolton, Conn., neseniai buvo perrinktas to miesto taikos teisėju. Andriulevičius tame mieste yra populiarus, dalyvauja visos ellės organizacijų veikloje.

* NEW YORKO PASAULINĖJE PARODOJE Vatikano paviljone gidėmis dirba keletas lietuvių. Jų tarpe Olga Brady, E. Amaitis, Olga Aromiskienė, K. Genevich, Helen Jaeger, J. Kasky bei kitos. Jos lietuviškai žiūrovams aiškina apie šį paviljoną.

* LAIMA SALDUKAITĖ iš Washingtono, D. C., pradėjo studijuoti Pratt Institute Brooklyne matematiką, Audronė Jarmaitė, iš Elizabeth, N. J., -- architektūrą ir Linas Bačkuskas, iš Brockton, Mass., -- inžineriją.

* TOMAS MICHALSI, iš Woodhaven, N. Y. spalio 31 d. susituoks su Elena Matusevičiūte iš Maspetho. Tomas yra JAV kariuomenės atsargos leitenantas. Kad ir nebūdamas lietuvių kilmės, laisvai kalba lietuviškai ir keliomis kitomis kalbomis.

* VIRGINIJA JAKŠTAITĖ, Stasio ir Reginos Jakštų duktė, pakviesta mokytojauti New Jersey mokytojų seminarijoje. Ji tą seminariją prieš keletą metų baigė geriausia mokine. Šiuo metu, norėdama pamatyti pasaulį iš arti, skraido kaip tarnautoja TWA linijoje. Lietuvų kalba jai praverstė laikant egzaminus svetimoms kalboms žinoti, kurių reikalaujama šios rūšies tarnyboje.

* PROF. WILLIAM R. SCHMALSTIEG Minnesotos universitete dėsto lietuvių kalbą bei Lietuvos istoriją. Šis universitetas yra Minneapolis, Mississippi.

* UNIVERSITY OF ILLINOIS, Urbana, Ill., įvairiuose profesūros laipsniuose dėsto daugiau kaip 20 lietuvių. Tai daugiausia naujų imigrantų vaikai. Jų pavardės -- V. B. Gylis, C. Petrauskas, V. A. Mikėnas, Jean Praninskas, Viktorija Skrupskelis, Vida Tamošiūnas, F. Palubinskas, O. Kariotis, D. G. Andrius, J. J. Boguta, Tamara Kulikauskas, A. Kulikauskas, J. A. Kašuba bei kiti.

* THE CITY UNIVERSITY OF NEW YORK paskaitas skaito: dr. Jurgis Budzeika, Justinas Sirutis, Ass. prof., Physical and Health Education, ir prof. Jokūbas Stukas.

Wisconsin universitete, Milwaukee, kaip politinių mokslų profesorius dirba dr. Stasys Vardys.

Pennsilvanijos un-te, University Park mieste profesoriauja šie lietuviai: J. B. Washko, Dana N. Rivenes ir M. J. Petcavage iš Wilkes Barre, Pa.

* ELENA MORKŪNIENĖ, gyv. Worcester, Mass., šią savaitę lankėsi New Yorke, kur apžiūrėjusi Pasaulinę parodą, viešėjo pas savo pažįstamus panevėžiečius. Morkūnai Panevėžyje buvo vienos stambesnės įmonės savininkai.

Su Rūta Lee-Kilmonte Pasaulinėje parodoje New Yorke. Prieš išskrendant į Hollywoodą ji dar aplankė žymesnius paviljonus. Nuotraukoje (iš k.) V. Tysliavienė, Br. Spūdienė, Rūta Lee, C. Genevičienė ir F. Mikužiūtė. E. Genevičiaus nuotrauka

Lietuviai buvo užplūdę New Yorką

Penktos valandos, kurios prasidėjo rugpjūčio 23 d. 12 val. ties lietuviškuoju kryžiumi New Yorko Pasaulinėje parodoje ir tęsėsi iki 5 val. po piet Singer Bowl, liks užrašytos kaip istorinės Amerikos lietuvių gyvenime. Panašiai gali pasikartoti ne kasmet, reikia 25 metų tokiam įvykiui subręsti.

Zemaičiai, aukštaičiai, suduviai, dzūkai ir kitos mūsų tautos šakos buvo užplūdę New Yorką. Rimti New Yorko laikraščiai teigia to elemento, esą, buvę apie 16,000. Gal iš tikro truputį su kaupu! Ir dabar mūsų tautos žmonės kvėpavo vienu tuo pačiu oru, sirpo karštyje ir drėgmėje, baimingai žvelgdami į dangų, kad lietaus juodi debesys neišvalkytų.

O į "Rambyną" traukė iš visų keturių pasaulio pusių. Pralinksmedžio New Yorkas, kai išvydo Los Angeles šokėjus, Razutienės suburtus, iš šiaurės -- Vacį Verikaitį su gražlabalsiais giesmininkais

Jaunavedžiai Elzita (buv. Kairytė) su vyru George Casaburi iš Buenos Aires, Argentinos, lankosi Vienybės namuose.

iš Kanados, iš pietų šono -- rašytoją Antaną Tulį su gausia svita iš tų, kurie Floridoje sau leidžia "vakarėli." Iš Atlanto pakraščių, kurie arčiausiai Europai, taip pat gana tiršta, o jų būry Algirdas Zenkus, kaunietis, Korėjos karo vyras, iš Worcester, Mass.

Chicaga -- antrasis mūsų Kaunas ar Vilnius, būdama beveik Amerikos širdyje, savo lietuvišku elementu, be abejo, pati reikšmingiausia. Keliavo jie "stambmenomis" traukiniais, autobusais ir lėktuvais ir t. t. Jų tarpe Marija Riaubienė -- Namikaitė išaugusi svetimų rokiškėnų žemėje. O čia iš Clevelando -- Gražina Kubilienė, dukra tų Mellų, kurie kadaise kėlė Lietuvos gerovę per Lietuvį, Mellai -- Ukmergės žmonės, netoli Siesarties išauginti, Detroitą, o anksčiau Zemaitklėmi Ukmergės apskr., atstovauja veiklusis Kazys Gogelis su ponia.

Štai lietuviai iš Washingtono, dabartinės mūsų sostinės. "Voicininkai" -- Leonardas Dambriūnas su Elena ir paauguoliais, Brooklyniui toks savas dr. Kostas Jurgėla, vadovas ir kalbėtojas

Lietuvai, o šis -- Povilas Labanauskas, jūreivis, o dabar visai Lietuvai girdimas balsas. O ten Alfa Petrutis, auksaburnis!

Ana ten, gausus būrys iš Philadelphijos. Matau operos solistę Juzę Augaitytę su draugų būriu, veikėją J. Stiklorių, Eleną Vainiūnienę ir daug kitų.

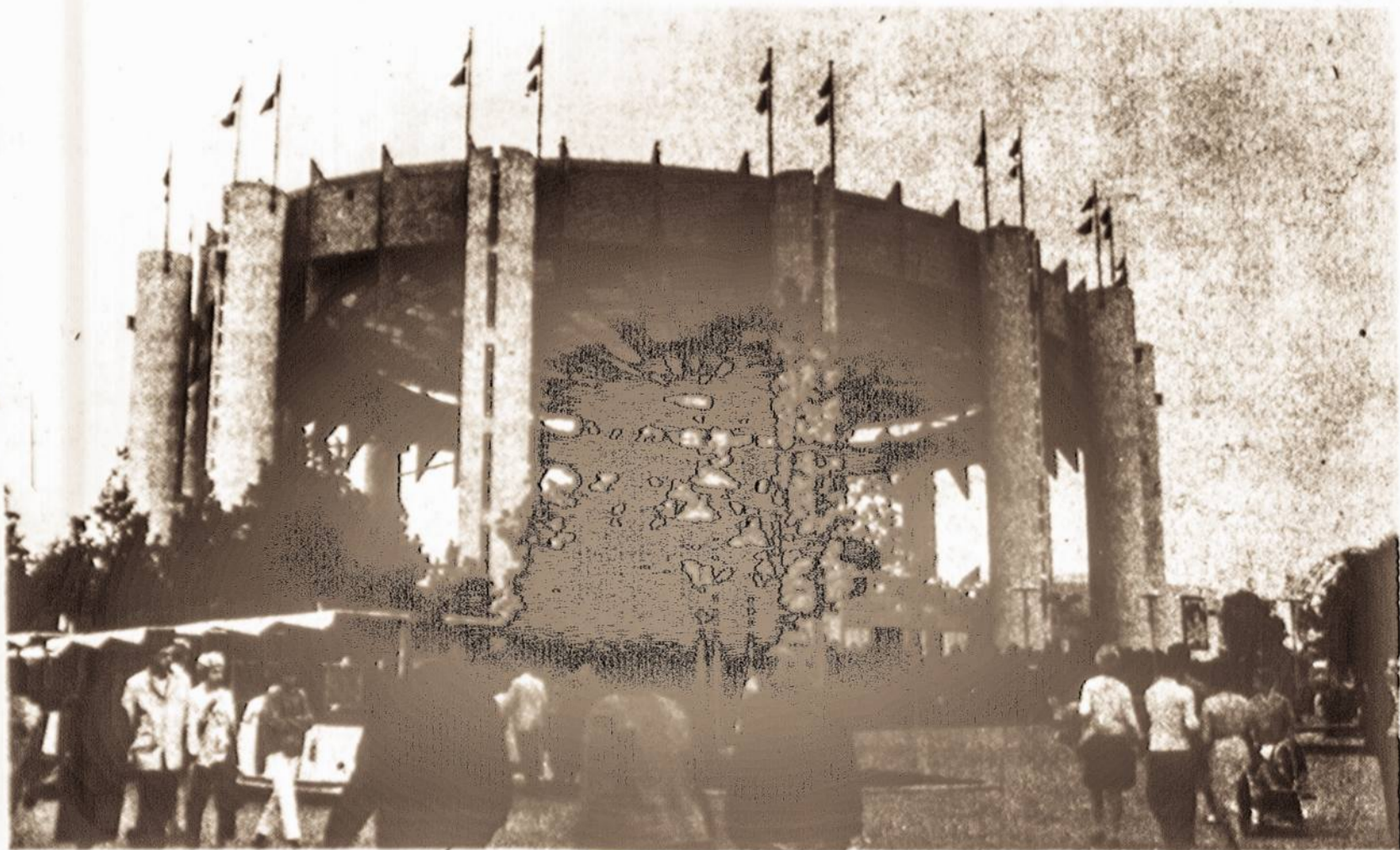
Štai, vienas vyrukas, įsikandęs pypkę, sako: -- Mes visgi kryžių žemė! Žiūrėk, tiesiai nuo Muloko kryžiaus beržynėlio per belgy kaimėli. Juk ten dail. Jonyno kryžius ant Vatikano.

Ir tokių su lietuviškomis širdimis per tas 5 valandas -- tūkstančiai. Žiūri ir netiki -- sapnas ar nei Bet gi čia visi Lietuvos kampeliai!

Šiandien gal dar anksti šnėkėti apie tai, kas buvo. Tik matom, kad Jokūbas Stukas ir jo "vyriausybė" -- parodos komitetas -- daug pasidarbavo, bet dirbo ir tie, kurie dalyvavo, o ypač daininkai ir šokėjai.

Mačiau rytų aukštaitį, kuris, braukdamas nuo karščio prakaitą, slapta braukė džiaugsmo ašaras...

V. L.

New Yorko valstybės paviljonas Pasaulinėje parodoje, kur praeitą sekmadienį įvyko Lietuvų dienos programa, dalyvaujant tūkstančiams žiūrovams. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y. 10009

VIEŅYBĒ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

78 M. 33 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1964 M. SPALIO (OCTOBER) 1 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Ona Petrash išlydinti Lietuva. Ji laimėjo apmokėtą ekskursantės bilietę praėjusių metų Vienybės spaudoje balijuje, Maspethe, Kennedy aerodrome, New Yorke, rugsėjo 30 d. susirinko gausus būrys jos artimųjų ir draugų ją išlydėti. Nuotraukoje (iš dešinės) Martha Petrash, v. Tysliavienė, Ona Petrash, jos vyras Stanley, dukros Capi ir Rozalija. Toliau, Afton Tours atstovas Lichtenstein. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Ji išvyko Lietuvą aplankyti

Rugsėjo 30 d. Air-India lėktuvu į Lietuvą išskrido Ona Petrash, praėjusių metų rudenį Vienybės spaudoje balijuje laimėjusi apmokėtą ekskursijos bilietę.

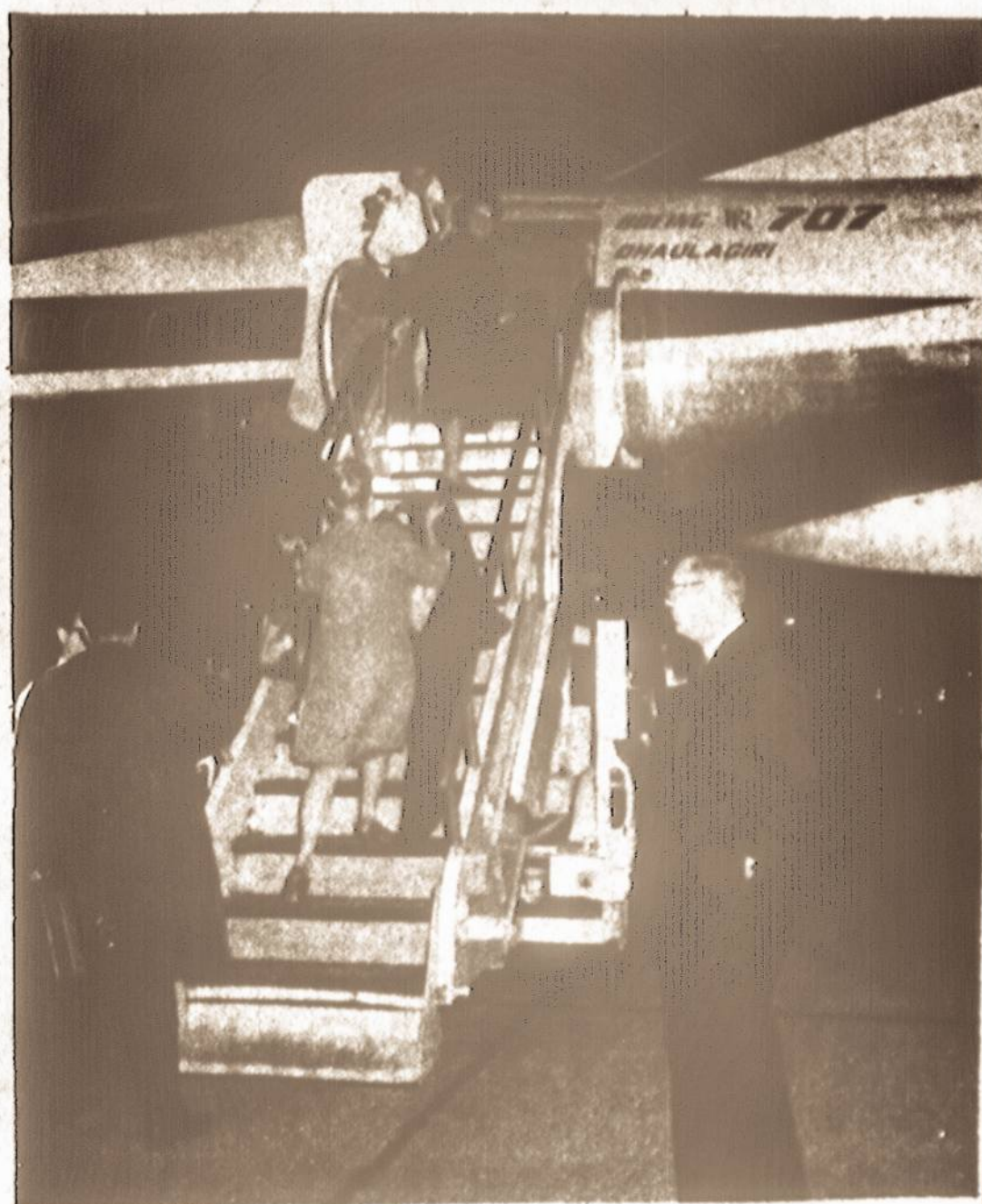
Ona Petrash yra Amerikoje gimusi lietuvė, ilgametė Vienybės skaitytoja ir rėmėja, Moterų Vienybės valdybos narė. Tai bus jos pirmas apsilankymas Lietuvoje.

Vienybietę Ona Petrash išlydėti, į Kennedy aerodromą New Yorke susirinko gausus būrys jos artimųjų ir draugų.

Lietuvoje ji viešės apie dvi savaites, tikisi lankytis operose, koncertuose ir teatrų spektakliuose, taip pat ketina aplankyti savo vyro giminių tėviškėse, Juozo Tysliavos kapą Rasų kapinėse Vilniuje, Palangą, Kauną ir kt. vietas.

Kartu su Ona Petrash į Lietuvą išskrido dvi lietuvės iš Clevelando, Ohio: Romualta Čepulienė ir Vanda Gruzlienė, abidvi buvusios tremtinės.

Po viešėnagės Lietuvoje, turistės lankysis Maskvoje, Copenhagoje ir Londone. Į New orką sugrįš spalio 20 d.

Ona Petrash, lįpdama į Air-India lėktuvą, dar kartą taria sudiev savo artimiesiems ir draugams. Ji Vilniuje bus spalio 3 d.

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Spaudos gerovei ir lietuvybei išlaikyti būtų gražu ir naudinga, jei redaktoriai ir skaitytojai bent sykį per metą suvažiuotų, išsikalbėtų ir asmeniškai geriau vienas kitą pažintų. Tikslui dalinai patarnavo buvęs vienybininkų suvažiavimas. Čia dalyviai patyrė redakcijos siekimus, skaitytojų troškimus ir Vienybės leidimo nelengvas sąlygas (suvirtusias ant vienos moters galvos). Sąlygos gal ir ne naujos, nes su jomis mūsų spauda grumiasi nuo Šliūpo Lietuviško Balso laikų — nuo 1885 metų. Kovoti tenka prieš įgimtą lietuvišką nerangumą laiku prenumeratą užsimokėti, laiku norimą auką įteikti, laiku neskaitantį prikalbinti skaityti. Šiuo metu jaučiamas senimo išmirimas, jaunimo nutautėjimas. Vieninteliu sąmoningų lietuvių ginklu tėra: suglausti gretas, padidinti finansinį ryžtą ir įveikti lietuvišką delsimą!

Politiniai, ar galima kuo nors Ameriką ir Sovietiją lyginti? Klausimą svarsto du profesoriai (Brzezinski ir Huntington) veikale "Political Powers: USA/USSR." Kuo skiriasi, kuo panašios šios dvi politinės sistemos? Kuo kiekviena stipri, kuo silpna? Lietuviams klausimas įdomus, nes tautos trečdalis gyvena vienoje sistemoje, du trečdaliai kitoje. Ar yra galimybių, kad gyvenimo eiga abi suartins ir padarys viena kitai panašiomis? Kitais žodžiais, ar Lietuvoje lietuvis gyvens tokiose politinėse sąlygose, kuriose gyvena Amerikos lietuviai? Autoriai prieina išvados, kad čia ne vienos

Tęsiama 4 psl.

Neleiskite Goldwaterio partijai užgesinti šviesas

Tai yra kaip tik, ką Republikonų partijos
kandidatas į viceprezidentus nori padaryti

Šiemet per Labor Day, rugsėjo 7 d., kongresmanas William Miller, senatoriaus Goldwaterio pasirinktas kandidatas į viceprezidentus, aiškiai pasisakė, kad jis remia diskriminaciją prieš Italus, lietuvius, lenkus, graikus ir kitus pietinės ir rytinės Europos imigrantus į Ameriką - ir jis yra priešingas Prezidento Lyndon Johnsono pastangoms praveisti teisingus imigracijos įstatymus. Šie yra Millerio žodžiai:

"Įstatymuose, kuriems Lyndon Johnson paskyrė pirmenybę, jis siūlo, kad mes visai panaikintumėm mūsų imigrantų atrinkimo sistemą ir vieton to plačiai atidarytumėm vartus visiems, kurie norėtų atvykti ir įsikurti šiame krašte."

Stai kai kurių žymesnių amerikiečių komentarai
del paminėto kongresmano Miller pasisakymo

"Give me your tired, your poor, your
huddled masses yearning to breathe free..."

KONGRESMONAS JOHN BRADEM
IŠ INDIANA

"Ponas Miller išsiduoda, kad visai nesu-
pranta Amerikos paveldėtų tradicijų, nes su
imigrantais iš daugelio kraštų mes sukūrė-
me didelę, laisvą tautą. Mums nereikia Ber-
lyno sienos ant Amerikos krantų."

SENATORIUS THOMAS J. DODD
IŠ CONNECTICUT

"Respublikonų kandidatas į vicepreziden-
tus visai neteisingai apkaltino šios Admi-
nistracijos pasiūlymą, kad... aš cituoju...
'plačiai atidarytumėm vartus visiems, kurie
norėtų atvykti ir įsikurti šiame krašte'. Tik-
renybėje šis Administracijos pasiūlymas
stabilizuoja imigraciją į šį kraštą metinė-
mis kvotomis, kurios yra leidžiamos pagal
jau esamus imigracijos įstatymus."

JOHN A. GRONOUSKI -
U. S. POSTMASTER GENERAL

"Kongresmanas Miller parodė suktumą,
kalbėdamas tuo pačiu laiku abiem pusėm
burnos. Viena pusė burnos propaguoja imi-
gracinę politiką, kuri diskriminuoja rytų ir
pietų europiečius. Iš kitos pusės jis ciniškai
bando išnaudoti milijonus amerikiečių, kurių
tėvai ir protėviai atvyko kaip tik iš tų pačių
Europos kraštų."

SENATORIUS JOHN O. PASTORE
IŠ RHODE ISLAND

"Yra neįtikėtina, kad pagrindinė politinė
partija pasirinktų žmogų, kaip šis, savo
kandidatu į šio krašto viceprezidentus. Iš to
mes matome Miller toki, koks jis yra. Tai
yra negarbingas aktas - bandymas sukurstyti
amerikietį prieš amerikietį, kad gautų dau-
giau balsų."

SENATORIUS ABRAHAM A. RIBICOFF
IŠ CONNECTICUT

"Respublikonų kandidatas Miller savo pa-
žiūras nukreipia į siaurą, diskriminacinę ir
vienpusišką imigracijos sistemą, kuri nu-
statė kvotas pagal imigranto tautinę kilmę.
Amerika pakeitė šią pažiūrą, bet republikonų
kandidatas į viceprezidentus norėtų ją vėl
atgaivinti."

MĖRAS ROBERT F. WAGNER
IŠ NEW YORKO

"Kongresmanas Miller yra visiškai indi-
ferentas aktualiai problemai - sujungti šei-
nas, kurios dabar yra priversta išskirtos.
Ši jo pažiūra paneigia bet kokį padorumą ir
žmoniškumą. Mes galime tik prileisti, kad
jo šie pareiškimai yra gryna politinė de-
magogija."

"MES PRIVALOME ĮSTATYMU KELIU PANAIKINTI DISKRIMINAVIMĄ TŪ, KURIE
DEDA PASTANGAS ATVYKTI Į MŪSŲ KRAŠTĄ..."

"SUTEIKIANT PIRMENYBĘ, TAUTA, SUKURTA VISŲ KRAŠTŲ IMIGRANTŲ, NAUJĄ
IMIGRANTĄ GALI PAKLAUSTI: 'Kuo tu gali prisidėti prie šio krašto
gerovės?'

"BET MES NETURĖTUMĖM KLAUSTI, 'KURIAME KRAŠTE TU ESI GIMĘS?'"

PREZIDENTAS LYNDON B. JOHNSON, 1964

ALL AMERICANS COUNCIL

HON. ROBERT F. WAGNER - NATIONAL CHAIRMAN

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* **GALINDA ŠILINGAITĖ**, Vienybės ir kitų liet. laikraščių skaitytoja, gyvenanti Berwyne prie Chicagos, aplankė Vancouverį ir kitas tolimas vietas Kanadoje. Kanadoje Vancouverio mieste yra įsikūrusi jos sesuo. Taip pat matė ir garsųjį Yellowstone parką, kuris jai labai patikęs.

* **LORETOS KASSEL-KASELYTĖS** ir Jokūbo Stuko iš Hillside, N. J., jungtuvės įvyks spalio 10 d. 11 val. ryto Nekalto Prasiidėjimo parap. bažnyčioje, 2745 W. 44th Street, Chicagoje. Vestuvinė vakarienė bus Legion Memorial Building, Argo-Sumit, Illinois. Loreta yra veikli Vytė ir L. Vyčių organizacijos organo Vytis buv. redaktorė, o Jokūbas yra pažįstamas kaip daugelio liet. organizacijų darbuotojas, lietuvių radijo programos New Yorke vedėjas, lietuvių komiteto New Yorke pasaulinei parodai pirmininkas.

* **DAIL. VYTAUTAS VIRKAU**, apie 3 mėnesius viešėjęs Europoje, sugrįžo į Chicagoją.

* **POVILAS TAUTVAISAS**, šachmatų meistrerų klasės žaidėjas, rugsėjo 25 d. YMCA patalpose Chicagos miesto centre rungtyniavo su kitu žymiu Chicagos žaidėju -- A. Sandrin. Jų susitikimas baigėsi lygiomis.

* **CHICAGOS LIET.** tautinių šokių grupė Aušra dalyvavo tarpt. festivalyje Gary, Ind. Taip pat programoje pasirodė lietuvių solistė Natalija Aukštuolienė. Festivalis įvyko rugsėjo 26-27 d. d.

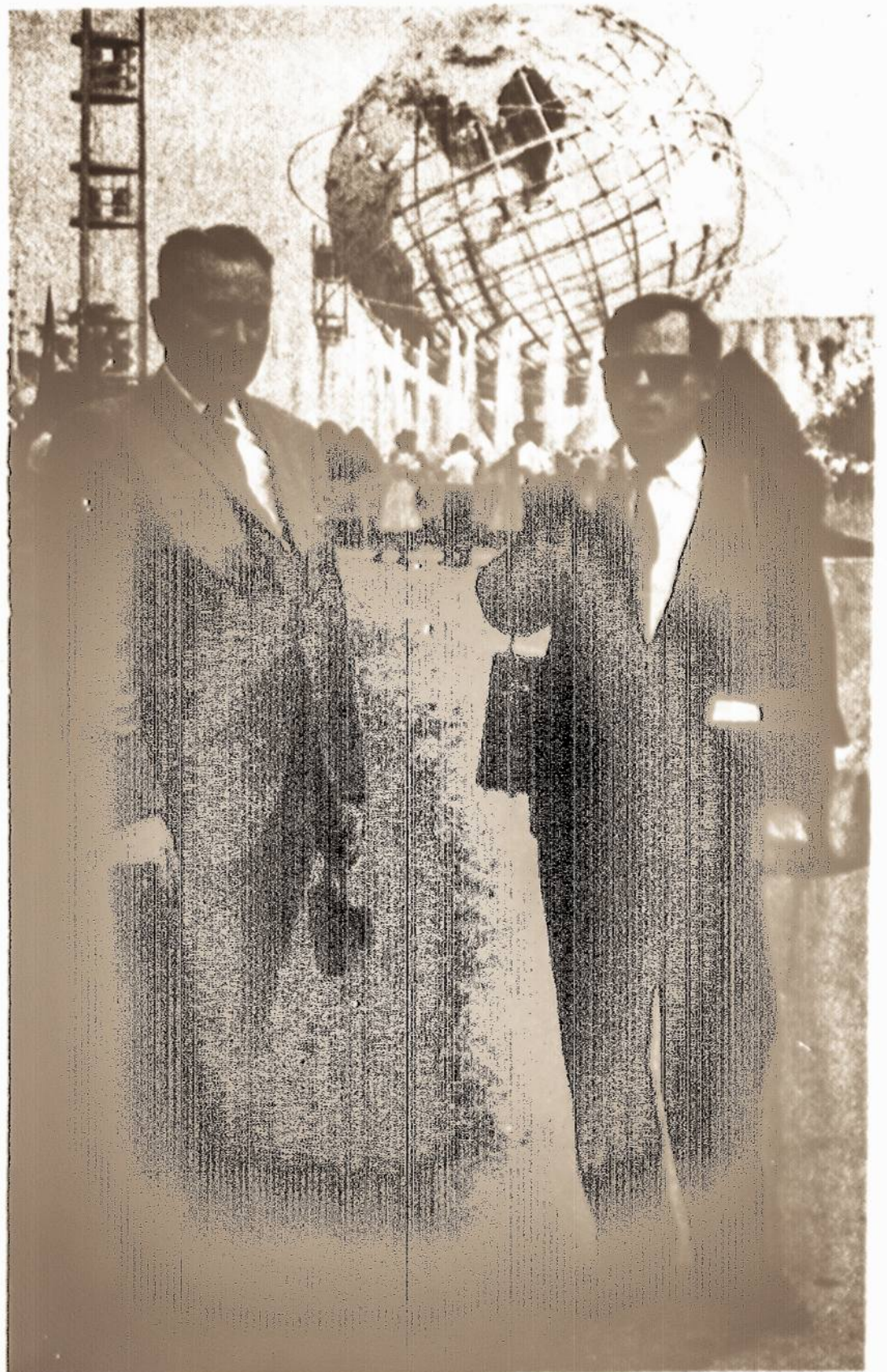
* **DR. VINCAS ŠMULKŠTYS**, kuris jau ilgesnį laiką Vokietijoje siekia dar vieno doktrato -- šį kartą medicinos srityje, vieši pas savo žmoną Aldoną ir sūnelį. Sūnui gimstant jis buvo Vokietijoje ir todėl džiaugiasi jį pamatęs maždaug po metų laiko. Aldona Šmulkštienė (Krikščūnaitė) yra mokytoja, dėstanti amerikiečių vid. mokykloje.

* **LIETUVOS DUKTERŲ DRAUGIJA** spalio 3 d. Jaunimo Centre rengia koncertą, kurį atliks smuikininkė Kuprevičiūtė ir aktoriai J. Kelečius su N. Martinaityte.

* **LIETUVIŲ KALBOS** pamokos lietuviškai nemokantiems arba mažai mokantiems yra organizuojamos prie Pedagoginio Lituanistikos Instituto. Pamokas yra numatyta pradėti spalio 15 d. 7 val. vak. Pedagoginiame Lituanistikos Institute, 5620 So. Claremont Ave. Ten galima kreiptis laiškais dėl platesnių informacijų.

* **LB CICERO** apyl. rengia Rudens Vakara (spalio 31 d.) šv. Antano parap. salėje. Programoje: aktoriai N. Martinaitytė, J. Kelečius ir Kaukių Balius. Šokiams gros L. Bichnevičiaus orkestras.

* **CICEROJE** naujus mokslo metus pradėjo Aukštesnioji Lituanistikos mokykla (direktorius C. Grincevičius) ir šv. Antano parap. mokyklos lituanistinė klasė (vedėjas J. Kreivėnas).

Vienybės redaktorius Chicagoje Edvardas Šulaitis (dešinėje) susitiko Vienybės skaitytoją Joną Čėsną iš Omaha, Nebraska New Yorke Pasaulinėje parodoje. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Lietuviai demokratai valgė ir kalbėjo

Lietuvių Demokratų Lyga rugsėjo 19 d. Vyčių salėje buvo surengusi vakarienę, kurios patiekalu buvo valgiai ir kalbos. Šalia to, dar buvo ir dainų bei humoristas Albinas Valentinas.

Svarbiausia žinia, kurią paskelbė vakarienės metu Lygos pirmininkas adv. Charles P. Kal, buvo pranešimas, jog Lygos I viceprezidentas adv. Kazys Sidlauskas paskirtas Cook County prokuroro padėjėju. Pirmininkas pažymėjo, kad čia yra pripažinimas ne tik paskirtajam, bet ir visiems lietuviams. Charles P. Kal toliau

pareiškė, jog lietuviams nevertėtų mėtis į kraštutinius; reikia daugiau solidarumo savo tarpe; vengti antagonizmo.

Taip pat kiek ilgiau kalbėjo teisėjas John Zuris, kuris irgi kvietė prie vienybės. Kalbėtojas pripažino, jog Chicagoje lietuviai demokratų tarpe turi menką pripažinimą, tuo tarpu kai anksčiau buvę geriau. "Turime daugiau dirbti, o jeigu tada mūsų neklausys, duosime jiems pipirų." -- sakė teisėjas, kuris dar pridėjo: "Mes karvę šeriamo, o airišiai ją melžiai!"

Dr. Pijus Grigaitis tvirtai balsu susirinkusiems (jų buvo daugiau negu 100) dėstė demokratų partijos filosofiją pasigirdamas apsilankymu pas prez. Johnsoną ir savo įtaka Amerikos demokratų partijoje.

Be to, kalbėjo dr. Jakubka (jis buvo programos vedėju), adv. Kumskis, adv. K. Sidlauskas ir kt.

Susirinkusius palinksmo dainininkė Birutė Kemežaitė, sudainavusi 5 dainas. Buvo paskelbta, jog netrukus ji dainuosianti vienoje Chicagos amerikiečių operos kompanijos pastatyje. Kiek pavėluotai atsiradęs humoristas Alb. Valentinas nupasakojo apie paskutinį Dievo Teismą, kuriame buvo teisiama lietuvių demokratų veikėjai.

Galia, kad šioje vakarienėje nesimatė nemaža buvusių liet. demokratų darbuotojų, kurie dėl įvairių nesutarimų ar kitų priežasčių, atrodo, nenori jungtis į bendrą vienetą. Taip pat dalyvių skaičius nukentėjo ir dėl tų patį vakarą vykusių iškilmų Don Varnas poste, kur dalyvavo nemaža lietuvių demokratų.

Dalyviai išsiskirstė gerai prisivalgę ir su ramia širdimi, kad nebus išrinktas prezidentus Goldwateris, bet šiose pareigose liks karaliauti Johnsonas.

E. S.

Montrealio Nepr. Lietuva sprendžia; Gerai, kad į SLA įstojo jaunimo. To neužtenka; turi valdybon išleisti veiklių vyrų, kurie organizacijon dar daugiau jaunimo pritrauktų.

ŪKELIS IR JO "LITUANICA"

Chicagoje jau per 40 metų gyvena senas Vienybės skaitytojas ir rėmėjas Charles Ukėlis, kurį neseniai teko aplankyti Vienybės korespondentui.

Ukėlis, turintis didelę taverną Bridgeporto lietuvių kolonijoje -- 3436 Lituanica Ave., papasakojo apie savo praeitį. Pasirodė, kad šis mūsų tautietis jau yra daug "svieto" matęs. Amerikon atvykęs 1912 metais, beveik 10 metų darbavosi anglų kasyklose Harrisburg, Ill. Poto persikėlė Chicagon ir čia mėgino laimę keliuose fabrikuose. Tačiau kitiems tarnauti nepatiko ir pabandė "užėigos" biznį, kuriame įsitvirtino ir nemaža pinigų padarė.

Dabar turi taip pat ir didelį namą su nemaža butų. Biznyje talkininkauja sesuo Karalienė, kuri, virus jos vyrui, gyvena viena.

Pats Charles Ukėlis, nors jau nebejaunas, bet dar gerai atrodo. Praėjusių metų rudenį buvo susirgęs, turėjo operaciją, tačiau spėjo su-tvirtėti. Papasakojo, jog skaito visus lietuviškus laikraščius, nes nori patirti įvairias nuomones. Taip pat remia įvairius lietuviškus darbus, užsimojimus.

Linkime šiam tautiečiui, "Lituanicos" užėigos savininkui, sulaukti dar daug metų!

Bendruomenės skyrius Clevelande "plačiau visuomenė" suruošė brandų Done-laičio minėjimą, kurio programon įterpė net "kietų ir minkštų gėrimų bei dešrų su kopūstais". Bet, Draugo kor-sako, toji visuomenė kažkodėl "minėjimą boikotavo".

Winter Garden Tavern Inc.

Vyta. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

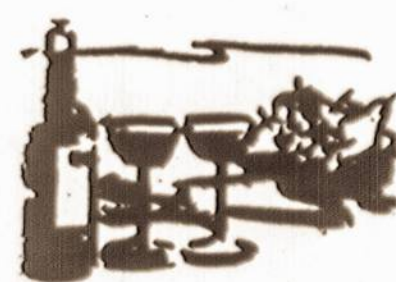
JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1886

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Įvairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

183-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Tel. Virginia 3-3544

Vienybė

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštas in 1886

is published weekly by Valeris Tyliava and Juozas N. Tyliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valeris Tyliava; Editor: Salomeja Nackelionaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Josaitis; Associate Editor: Edwardas Salacia. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS
Atleka iš 4 psl.

obelies obuoliai, bet greičiausia obuolys ir kriaušė. Kiekviena sistema yra vaisius savitų istorijos kelių kultūros išsivystymų, visuomeninės sudėties. Moderninė technika, tiesa, tarytum visą žmoniją lygina ir varo į rankas technišku-mokslo viršūnių, bet amerikiečių ir rusų politinės santvarkos, rodos, prisigamina savyje priemonių išsilaikyti— ir išsilaikyti gana ilgoką laiką. Tačiau, jos skirtingos, ir tokiomis pasiliks, nežiūrint technikos pažangos.

Bostono Monitor redakcinis pasakoja: Demokratams (net buvusiai Eisenhowerio vyriausybei dešinieji amerikiečiai vis prikašioja "nenorą laimėti" prieš komunizmą. Tikrovėje JAV politika buvo ir tebėra siekti ne visiškos pergalės, kuri neįmanoma, be viena po kitos, vietinių pergalių. Tokią politiką vykdė Trumanas, Eisenhoweris ir Kennedy. Vyriausiu tikslu čia yra sulaukyti komunizmo tolimesnį plitimą. Įvykius raudoname pasaulyje stebint, lenda išvada, kad ir be Vakarų karinesnių išstojimų, Sovietijos įtaka siaurėja. Tarytum pildosi Dulleso pareiškimas, kad komunizmas savo širdyje turi kirminą, kuris jį ėda.

Dvi naujas apie Amerikos diplomatiją knygas recenzuodamas, prof. Feis sprendžia: Apie mūsų valstybės departamento diplomatų veiklą ir asmenų pobūdžius vyksta malonus pažiūrų kitimas: iš begalo šaltų ir aštriai pašiepiančių vystosi švelnumas ir pagarba. Neįmanoma mūsų diplomatams staiga pasikeitė? Gal atominių ginklų grasa privertė piliečius rimčiau pasižiūrėti į mūsų diplomatų toli gražu nelengvą darbą? Ši pažiūrų atmaina, be abejo, kada nors pasieks ir mūsų komentatorių, nes lietuviai gabūs žmonės, tik lėto mąstymo.

Retkarčiais ir rimčiausi mūsų spaudos bendradarbiai nerimtai nušneka. St. Yla Drauge riečia: Organizuoti gali bet kas (?) ir bet ką (?). Tai mokėjo ir senos emigracijos vyrai, atvykę iš kaimo. Jie priorganizavo draugijų ir 'uzdėjo' visokių laikraštėlių (?), bet nepajėgė išvesti, išgudyti ir plačiau išvystyti, nes neturėjo paruoštų atsakingų vadovų (?). Dėl to senoji emigracija atsidūrė (?) labai neatsakingų demagogų rankose, kurie daug maišė, painiojo ir išskaidė žmonės, apkartino.

Tai pasakoja dienraštyje Drauge, kurį, rodos, 'uzdėjo' visai ne "demagogai" ar "neatsakingi" vyrai, iš kaimo atvykę. Savo kultūrinę ir visuomeninę istoriją apžvelgdama, senoji emigracija neturi ko rausti! Juk ir naujoji, pasak poetą Faustą Kiršą, buvo iš kaimo — mes "visi esame vyrai nuo Zagrės," velionis sakė. Ir ji pridarė demagoginių išsišokimų (pavyzdžiui, "džingischaniška" kova prieš Vienybę) kaip senosios "keleiviminkai" (ir "grigaitiniai" socialistai. Istorija dar nepasakė katra emigracija našiau lietuvių ir jos išlaikymui Amerikoje pasidarbavo: senoji ar naujoji?

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

APIE KUNIGUS

Apie kunigus (žinoma, apie lietuviškuosius) girdime visokių nuomonių — nuo besąlyginio jų aukštino mo ligi visiško jų sunektinimo, Juos vertinant, visų pirmausia nereikia pamiršti, kad jie yra žmonės su visokiomis žmogiškomis silpnybėmis ir gerais bei blogais palinkimais. Tam tikri specialūs mokslai ir išventinimas jų žmogiškosios prigimties nepakeitė.

Kunigu (geru kunigui) būti nėra lengva. Už tai visai natūralu reikėti pagarbą tiems, kurie ryžtasi tuo nelengvu gyvenimo keliu eiti.

Kunigus labai palietė tarybinės valdžios įsigalėjimas Lietuvoje. Kunigai labai daug ko neteko. Daug jų buvo bolševikų deportuoti į Rytus ir žuvo, daug jų pabėgo į Vakarus, nes jiems aiškiai grėsė būti deportuotiems į Rytus ar kitaip sunaikintiems. Gi kuriems likimas lėmė likti tėvynėje ir išlikti laisviems, tie tarybinėje santvarkoje susiduria su netikėtinais išūliu ateistiniu slautėjimu.

Labai stebina visiškai mažas ekskunigų skaičius. Pasirodė, kad mūsų tauta turėjo ir turi gilaus tikėjimo dvasiškumą. Mūsų dvasiškija tikėjimo neišduoda už jokią kainą.

Už tai labai garsiai muskamba išimty, tikėjimo atsisąda kunigai. Lietuvoje ekskunigai pereina į ateizmo tarnybą. Vienas jų, Markevičius-Markonis, Vilniuje šv. Kazimiero bažnyčioje organizuoja ateizmo muziejų. Visų ekskunigų padaryti pareiškimai rodo juos kunigais tapus per neusisipratimą. Jie jau iš senų laikų neturėjo nei tikėjimo, nei pašaukimo. Ramioje tikinčiųjų aplinkoje jie būtų šventai nubaigę savo gyvenimą ir be dėmės nuėję į kapus, palikę gražų atminimą. Pasikeitusi visuomenės struktūra sugriovė tuos menkus tikėjimo pagrindus, kuriais jie rėmėsi. Tarybinėje

santvarkoje neliko nieko, dėl ko tokie be tikėjimo kunigai galėtų gyventi apgaudinėdami save ir visuomenę. Su sutanos numetimu jie nusiėmė seniai dėvėtą kaukę. Jie pasirodė tuo, kuo jie seniai buvo.

Naujausias triukas: ekskunigu tapo Lietuvos reformatų bažnyčios general-superintendentas kunigas Ad. Šernas, aštuonioliasdešimt metų senukas. Tiesa (1964 m. Nr. 191) atspausdino jo ateistinę "išpažintį". Nieko įdomaus ir naujo toje išpažintyje nėra. Ad. Šernas ekskunigu tapti buvo pasiryžęs (geriau — pasirėngęs ar pribrendęs) ir anksčiau bet kuriais savo gyvenimo metais. Apšimtu tikėjimu jis tik klaidino žmones. Tikinčiojo žmogaus samprotavimu, jį Dievas nubaudė už ilgametį veidmainiavimą. Dievas jį palaikė pasaulyje tol, kol jis suseno, suvalkėjo ir išsidavė kas esąs.

Išvirsinis įspūdis — Lietuvos reformatams suduotas moralinis smūgis. Bet giliau pagalvojus, čia sudegė netikras pinigas. Kad ir stambus, bet netikras. Tad pagalvo-kime apie išlikusiuosius. Mūsų tvirtybė, kad liko tikrieji.

IŠ TIESŲ, LABAI GERAI SUDERINTAI

Viename leidiny randame nustebimą, kad kunigo vadovaujamos Lietuvos Istorijos Draugijos sekretorius J. Dainauskas drįsta sau kasdieninės duonos užsidirbti tokioje "trefnoje" įstaigoje, kuri vadinasi Cross World ir užsiima tarybinų knygų platinimu. Voldemarininkų organą noriu nustebinti dar didesniu J. Dainausko nusidėjimų skaičiumi: jis aktyviai įsijungė ir į Lituanistikos Instituto darbus. Ir kaip tik keisnasi į pačią jautriausią Lituanistikos Instituto vietą, dedasi prie iššų organizavimo. Lietuvos Isto-

Tęsiama 4 psl.

ALTo ir VLIKo paskirtis ta pati, bet susiorganizavimo principai kitoki. ALTas yra Amerikos piliečių lietuvių organizacija ir veiklą riboja Amerika. VLIKas susidarė okupuotos Lietuvos pagrindyje iš Lietuvos respublikos piliečių, jų partijų, rezistencinių sąjūdžių ir Klaipėdos bei Vilniaus lietuvių organizacijų. Amerikon atkeltas VLIKas vis labiau ėmė artėti ALTo organizaciniam pagrindui, nes jo nariai, Lietuvos piliečiai, šios pilietybės išsižadėjo, pagal šio turinio priesaikas Amerikos teismuose: "I hereby declare, on oath, that I absolutely and entirely renounce and abjure all allegiance and fidelity to any foreign prince, potentate, or state, or sovereignty of whom or which I have heretofore been a subject or citizen." Tokiu būdu, pirm "konsoliduotis", VLIKo Audėnai, gal būt, turėtų sau ir visuomenei išsiaiškinti, kaip suderinti šitokią iškilmingą Lietuvos pilietybės išsižadėjimą su Lietuvos piliečio ar jo partijų narių pareigų ėjimu, ar atstovavimu? Neįmanoma, tegul čia veikia šv. Augustino pažiūra: "Kai manęs neklausia, kas yra laikas, tai žinau, kas jis yra; bet kaip paklausia — ir nebežinau."

Ne eiliniu svečių santariečių stovykloje Bačiūno ukyje šįmet buvo Lietuvoje gimęs žymus lenkas poetas Česlovas Milašius, pateikęs kūrybos lenkiškai ir angliškai. Santariečiai, rodos, nori būti mūsų naujojo liberalizmo atstovais. Be kalbų apie mūsų literatūrą, jų mintys, tačiau, vis sukosi apie mirtį, tremtį, beviltį, tamsą ir išsigimimą. Susidare įspūdis, kad naujieji mūsų liberalai gyvenime dar nerado tvirto, šviesaus, tautinio žodžio Amerikos lietuviui. Tiesa, tokio žodžio graibstosi, rodos, ir visas "modernusis" žmogus. Sauliaus Bellowo šiomis dienomis išėjusioje apie šitokią modernų žmogų apysakoje "Herzog," sakoma: "At this time he had no message for anyone. Nothing. Not a single word." Amerikos lietuvis gal nujaučia, kad žodis bene glūdi tautos praecityje, nes J. Šolūnas Drauge pastebi: į dr. M. Gimbutienės paskaitą apie lietuvių mitologiją (senovės tikybą) klausytojų prigūžėjo pilna salė — daugiau negu į aimanavimus apie mirtį, tremtį, beviltį, tamsą ir išsigimimą!

Lenkų literatūra Lietuvoje

Varšuvos Kultura džiaugiasi, kad Vilniuje išėjo eilė lenkų literatūros lietuviškų vertimų. Gera pradžia padaryta 1961 metais, kada išleista vertimai 17-kos lenkų rašytojų. Vertėjais buvę: P. Averka, A. Rabčiauskaitė, J. Sužiedelis. Vidutiniai spausdinta po 8,000 egz. Bet B. Pruso apysakos Faraonas išleista 50,000 egz. (vertė T. Černiauskas), S. Lemo Magelano Debesys 15,000 (vertė V. Sabonis), J. Ivaškevičiaus "Garbė ir Pagyrimas" 10,000 (vertė A. Venclova). Išėjo ir L. Kručkovskio vertimas "Kordijanas ir chamas" 15,000 egz. (vertė J. Juodelis).

Leidžiama knygų ir lenkų kalba. Išėjo jau apie 30 pavadinimų. Jų tarpe Mickevičiaus "Gražyna", "Konrad Wallenrod", "Pan Tadeusz" r eilėraščių rinkinys, viso po 12,500 egz. Nobelio dovaną laimėjusio Remonto išleista apysakos "Chłopi" ir "Zemia oblecana," po 21,000 egz.

Rašoma, kad per dešimtmetį (1952–1962) lenkų kalba išleista viso 100,000 egz. Išėjo antologija dešimties lenkų poetų, kurių vertimus parūpino A. Venclova, E. Mieželaitis, V. Mozurkūnas (neseniai miręs), V. Reimeris, J. Marcinkevičius, A. Miškinis ir A. Žukauskas. Neseniai išėjo Brezlio apysaka Geležinė Anga, Ožogovskio "Chłopak na opak," Konwickio "Skylė danguje" ir Zeromskio "Nuodėmės darbai."

Sereikių kaimo kapinėse, Šiaulių rajone, kur palaidotas Vienybės bendradarbis Zigmantas Gėlė-Gaidamavičius (miręs 1912 m.), atidengta jam paminklas, jo 70 metų gimimo dieną minint. Kalbą pasakė Medkūčių mokyklos lietuvių literatūros mokytojas Juozapavičius.

Specialių įvykių programoje - Lietuvių Diena.

Tautinius šokius tą dieną šoko Maironio mokyklos grupė, Lietuvos Vyčių šokėjai ir J. Matulaitienės grupė. Nuotraukoje pastarosios grupės šokėjos.

William J. Drohan, New Yorko valstybės paviljono Project Director, atėjo lietuviams padėkoti už jų programą, kuri, pagal jį, buvo "patį gražiausia jo paviljone". Kairėje chorams akompanavęs Aleksas Mrozinskas.

Prof. J. Stukas renžėjų vardu dėkojo programos atlikėjams.

Mažosios Brooklyno kanklininkės. Joms vadovavo Teklė Dzikienė.

Muzikas Vytautas Strolia grojo akordeonu.

Lietuvių Diena

NEW YORKE, 1964 M.

Rašo Jonas Valaitis

Lietuvių tautiniai šokiai, dainos, tautinių lietuviškų drabužių gražumas šią vasarą New Yorke Pasaulinėje parodoje ir visam mieste, iš viso pasaulio suvažlavusių turistų ir parodos lankytojų tarpe taip išgarsino lietuvius ir tiek įgijo draugų, kad to nepasiektum už milijonus dolerių. Apie tai rašė viso pasaulio spauda.

Pačios parodos rengėjai įvertino visas tris lietuvių dienas: New Jersey, visos Amerikos, Kanados ir kitų kraštų lietuvių įnašą ir galiausiai New Yorko valstybės lietuvių dieną. Žinoma, kaimynai New Jersey lietuviai daug talkino newjorkiečiams, o šie — newjeršiečiams.

Tęsiama 12 psl.

LIETUVIŲ DIENA NEW YORKO VALSTYBĖS PAVILJONE 1964 M. RUGSĖJO 20 D.

Mykolas Cibas, Operetės choro vadovas, kurio diriguojamas jungtinis choras atliko didžiulę dainų. Be jo, dar dirigavo Mykolas Liuberskis ir Antanas Visminas. Jungtiniame chore dalyvavo: Operetės choras, Apreiškimo, Karalienės Angelų, Maspetho ir šv. Petro ir Povilo parapijų chorai ir Rūtos ansamblis.

Visos nuotraukos S. NARKELIONAITĖS

Dalis gausios publikos.

Programos pranešėja Elena Matulionytė.

Mykolas Liuberskis diriguoja jungtinį chorą.

Apreiškimo parapijai 50 metų

PETRAS PUSNIKAS

Šiais tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt ketvirtais metais Brooklyn, N. Y. Apreiškimo parapijai sukako penkiasdešimt metų garbingo gyvenimo.

Malonu, kad tanka laimės pagyvent ir pasigėrėt šios parapijos aukstinio jubilėjaus sukaktuvėm, ir todėl, kad prieš penkiasdešimt metų šiai parapijai kurliantis turėjau laimės kiek buvo galima prisidėt savo kuklia parama.

Su malonumu tenka pasigėrėti ir tuo, kad Apreiškimo parapija savo penkiasdešimt metų gyvenimo laikotarpiu Brooklyno ir apylinkės lietuviams gausiai gelbėjo ir prisidėjo teikiant reikiamą paramą kurti lietuvišką dvasinę ir materialinę kultūrą. Šios sukakties proga prisimena ir šios parapijos įsikūrimo priežastis, ir ne taip jau visai lengva, kaip galėtų atrodyti, susiorganizavimo pradžia.

Prieš penkiasdešimt metų Williamsburgo apylinkė gausiai buvo lietuvių apgyventa ir, žinoma, didžiumoje buvom Romos katalikai, turėjom vieną lietuvišką Karalienės Angelų parapiją su negausia (talpinančia apie 500-600 žmonių) bažnyčia. Parapijai priklausė daugiau kaip

penki tūkstančiai žmonių. Tokiam skaičiui parapiečių ir klebono užrašų knygą sutilpt vargo nebuvo, bet ir bažnyčia parapiečiam sutilpti tai buvo neįmanoma; sekmadeniais per pamaldas bažnyčia visada buvo pilna. Metinėm šventėm, norint patekti į bažnyčią, visą valandą reikėjo ateiti ankščiau, bent kiek pavėlavus, tekdavo pasitenkinti pastovėjus prie bažnyčios durų lauke ant laiptų.

Dauguma parapiečių tuo buvo nepatenkinti ir vis kalbėjo, kad reikia organizuoti kitą parapiją ir statyti šilaurinė pusėj bažnyčią.

Tarpusavy taip kalbėjo ilgus metus, bet niekas nedrįso to būtinai reikalingo darbo pradėt, vis bijojo užrūstinti savo griežtai drausmingą ir savotiškai grubaus būdo kleboną (kun. Vincą Varnagirį), kuris buvo labai priešinngas naujos parapijos organizavimui.

Bet vieną kartą kaikiurių parapiečių draša pergale baimė, ir 1913 m. vasaros pradžioj, vieną šeštadienį po darbo valandų Juškauskio siuivyklos darbininkai susirinko į ankščiau sutartą vietą, Berry ir N. 3rd gatvės kampe esančia lietuvišką uželgą su savo įmonininku (bosu) Juškauskiu priešakyje

ir susitarė šaukti viešą susirinkimą organizuot naujai parapijai ir statyti north pusei bažnyčiai.

Tuo pačiu laiku nutarė kreiptis į vietinį laikraštį Vieniybę Lietuvninkų, kad ji paskelbtų pranešimą, jog norintieji organizuot naują parapiją yra kviečiami susirinkti į nurodytą vietą nurodytu laiku. Vieniybė Lietuvninkų skelbė susirinkimus, bet, deja, nedaug kas į susirinkimus atėdavo, todėl, kad buvo tokių kalbų ir minčių, kad šaukiamieji ir mingai naujai parapijai organizuoti tai yra tikrai nešvarus ir nedoras šliūptarnų darbas.

Klebonas kietai parapiečiams draudė eiti į tuos susirinkimus. Dauguma žmonių klausė ir prisilaikė kelbono drausmės ir dėlto, kad tie, kurie pradėjo organizuotis ir lankė susirinkimus, savo bažnyčioj susidurdavo su daugeliu nemalonumų: velykinės ir kitais bažnytiniams reikalais prisiėjo kreiptis į kaimynines bažnyčias.

Skaitlingesnį žmonių atsilankymai į susirinkimus ne tikai buvo pageidaujami, bet ir reikalingi tam, kad tas negausus susirinkusių būrelis turėjo sudėt pinigų apmokėt saskaitas jų sugaištas darbo dienas ir keliones išlaidas advokatu ir tiems delegatams kurie važlavo pas vyskupą prašyt leidimo organizuoti naują parapiją.

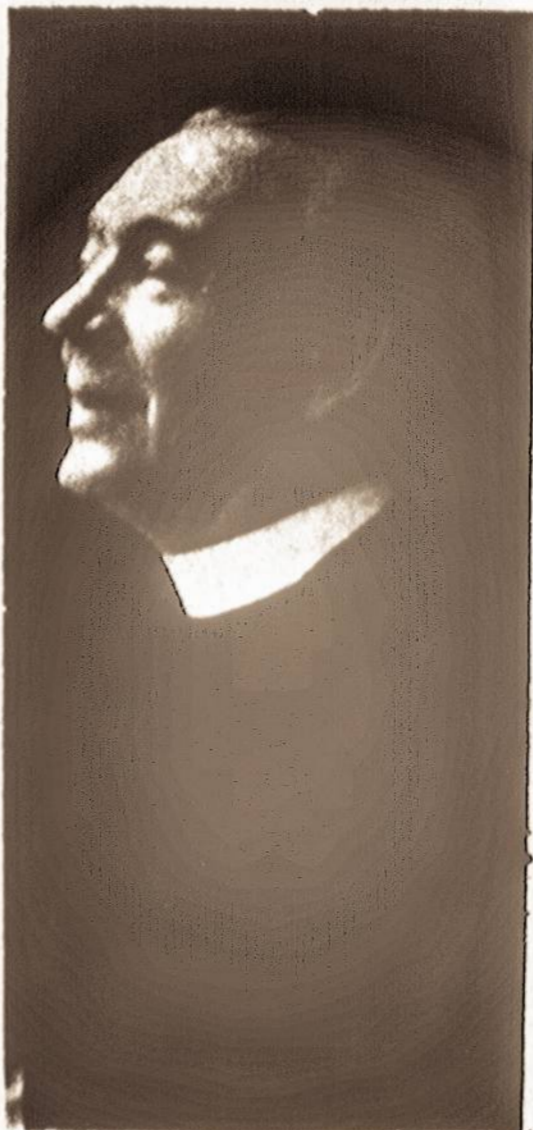
Delegatai vyko pas vyskupą kelius kartus ir besilankydami įsitikino, kad vyskupas nedaug dėmesio kreipė į jų atsilankymą, o dar mažiau norėjo ir kalbėt apie leidimą kurti naują parapiją.

Susirinkimas, išklausęs toki delegatų raportą, buvo nepatenkintas, bet neatsisakė nuo savo pradėto darbo. Nutarė gauti advokatą, pasiųsti su delegatais pas vyskupą, ištirti priežastį, kodėl negalima gauti leidimo organizuoti naują parapiją, ir aiškiai vyskupui pareikšti žmonių pageidavimą.

Kada delegatai ir advokatas pasimatė su vyskupu, tai po ilgesnio ir rimto pasikalbėjimo, vyskupas pastatė tokią sąlygą: jeigu north pusėj susirinksite tūkstantį parašų norinčių turėt parapiją ir bažnyčią, tada kalbėsime apie naują parapiją.

Sekančiam susirinkime advokatas ir delegatai pranešė vyskupo reikalavimą, pranešimas buvo priimtas ir nartarta neatidėliojant rinkti parašus. Parašų rinkimo darbas nebuvo viliojantis todėl, kad reikėjo eiti parašų prašyti pas tuos, kurie neatėdavo į susirinkimus. Užėjus pas tuos, kurie, prisibijodami savo klebono, nelankė susirinkimų, nebuvo vargo gauti jų parašų. Bet prisėdavo užėt ir pas tuos, kurie tikrai taip ir galvojo, kaip buvo pasakyta, kad tas naujos parapijos organizavimas tai niekas kitas, kaip tikrai nešvarus šliūptarnų darbas ir žmonių suvedžiojimas. Patekus į tokius namus, užteko prasitart, kad norime gauti jūsų parašą, tai šeiminiškai laiko negalšindami išdidžiai parodo dūris ir paragina skubiai nešdintis. Buvo ir taip, kad vietoj parašo pasiūlydavo šluota per galvą.

Tačiau kelių savaičių laikotarpyje parašų nepilnas tūkstantis buvo surinkta, ir vyskupui įteikta. Paržvelgęs parašus, vyskupas advokatu ir organizuojamos naujos pa-

Kun. Norbertas Pakalnis, ilgametis ir dabartinis Apreiškimo par. klebonas

UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS...

Devyni Dartmouth u-to studentai akademiškai-amerikiečiai (Ledyard Canoe klubo nariai) šiuo metu 4-šiomis batdarėmis plaukia Dunojaus upe, norėdami atlikti 64 dienų kelionę (po 25 mylias kasdien), kad "žmogus su žmogumi" principu susipažintų su už geležinės uždangos Čekoslovakija, Vengrija, Jugoslavija ir Rumunija. Tam reikalui sukėlė \$14,000 fondą ir gavo atitinkamas visas. Aple 15 dienų praleis viešėdami įvairiose vietovėse. Jų tarpe yra fotografų, vokiečių kalbos žinovų, dramos ir dainų mėgėjų.

1825 m. Karaliaučiuje Rėza išleido vokišku vertimu 85 lietuvių liaudies dainas. Egzempliorius pateko Čekoslovakijos Pragon ir tiek sužavėjo čekų Čelakovskį, kad iš vokiško vertimo atspėjo lietuvišką grožį ir 73 dainas išvertė čekiškai bei išspausdino 1827 m.

rapijos delegatam pasakė: aš jum parapiją ir bažnyčią turiu -- tai vokiečių Annunciation parapiją ir bažnyčią, 259 No. Fifth St. Jum ją duosiu, jeigu apsiimsit išmokėt \$20,000 parapijos užsilikusią skolą.

Delegatai ir advokatas su tuo sutiko ir pasirašė pasižadėjimą. Vyskupas pasakė, kad parapijai klebonu duos kun. Nikodemą Petkų, 259 No. Fifth St. Apreiškimo parapijos bažnyčią.

Tada ir atsirado nauja lietuviška parapija. Kai parapija įsikūrė ir pasireiškė pavyzdinga tvarka, tai susigėdijo ir tie, kurie parašų rinkėjams buvo stūlė šluota. Netrukus po to ir jie pradėjo savo vaikus leisti į parapiinę mokyklą ir patys tapo geri parapiečiai.

Apie Vieniybės finansinius reikalus

IŠ V. TYSLIAVIENĖS PRANEŠIMO VIENYBĖS BENDRADARBIŲ SUVAŽIAVIMUI RUGP. 22 D.

Vieniybę Lietuvninkų, nuo pat jos įsikūrimo 1886 metais, atrodo, lydi finansiniai sunkumai. Kaip prieš 80 metų, taip ir dabar, laikraštis sunkiai kovoja už savo egzistenciją, už savo gyvybę.

Jeigu šiandien Juozas J. Paukštis, Vieniybės steigėjas, būtų mūsų tarpe, tai jisai, vargiai patikėtų, kad po tiekos metų laikraštis vis sunkioje finansinėje padėtyje, kada lietuviams Amerikoje materialiai taip sustiprėjo.

Juozas J. Paukštis ir jo žmona Marija, buvo nepaprastai kilnūs ir sąmoningi lietuviai, jei jie, iš savo kuklaus uždarbio maisto produktų krautuvėje, vargingame angliakasių miestelyje Plymouth, Pennsylvaniaje, nusprendė, kad be materialinių gėrybių, reikia ir spaudos.

Jiedu įkūrė Vieniybę Lietuvninkų, kai lietuviškas spausdintas žodis pavergtoje tėvynėje buvo uždraustas, kada lietuvis nežinojo savo tautybės ir labai didelis nuošimtis buvo visiškai analfabetai.

UZGIMĖ TAS JAUNAS RASZTELIS WARDU WIENYBĖ LIETUWNINKŲ. IMKITE IR SKAITYKITE MANE, - Juozas Paukštis rašė pirmoje Vieniybės laidoje.

Bet anais laikais skaitytojų nedaug buvo, nes jie nemokėjo skaityti, arba neturėjo pinigų už prenumeratą užsimokėti. Metinė prenumerata buvo 2 dol., o dauguma tik 2 dol. savaičinės algos tegaudavo.

Dabar Vieniybės, kaip ir kitų tautybių spaudos, padėtis yra sunki, nes senoji lietuvių karta miršta, ar išėjusi į pensiją. Tų senesnės kartos vaikai, jau Amerikoje gimę, daugumoje taip pat nemoka lietuviškai skaityti, todėl ir prenumeratorių skaičius negali padidėti.

Vartydama Vieniybės senus komplektus ir į šio laikraščio praėitį gilindimasi, dažnai svarstau kodėl likimas tokia sunkia dalia man skyrė, kad net tapau šio seniausiojo pasaulyje lietuviško laikraščio leidėja. Turbut todėl, kad įsimylėjau lietuvių poetą, kuriam Vieniybė buvo viskas ir jisai mano gyvenimą iš pagrindų pakeitė.

Vieniybėje pradėjau dirbti 1935 m., beveik prieš 30 metų, dar būdama studente, už 8 dol. savaitinės algos, kurios, kartais, ir negaudavau. Iš tokio atlyginimo, aišku, pragyventi negalėjau, vis reikdavo prašyti tėvų, kad "sušleptų".

Vieniybės padėtis ir tuo metu buvo labai sunki nes Vieniybė Publishing Company buvo subankrutavusi, o naujai įsistatę Lithuanian Press Corp. laikraštį leisti nebuvo finansiniai stipri.

Pirmąją tarnybos savaitę Vieniybėje rašiau paraginimus šimtams skaitytojų prenumeratą apmokėti. Pasibaisėjau kai kurių lietuvių šykštumu, ar nerangumu už laikraštį atsilyginti.

Rps daugiau

You Work Hard For
Your Money...
Keep It Where It Has
GROW-POWER!

LATEST
DIVIDEND

4 1/4 %
a year
ON ALL
DEPOSITS

OCTOBER BONUS DAYS

Money deposited on or before **OCTOBER 15**

will earn dividends from **OCTOBER 1**

thereafter from day of deposit

COMPOUNDED QUARTERLY

For information Telephone PResident 3-7000

**THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK**

Incorporated 1860
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Central Office
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Brooklyn, N.Y. 11216

Broadway Office
135 Broadway at Bedford Avenue
Brooklyn, N.Y. 11211

Massapequa Office
Hicksville Road at Jerusalem Avenue
(Opposite Holiday Park Shopping Center)
Massapequa, N.Y.

Vienybietę Oną Petrash į Lietuvą išlydint Kennedy aerodrome. Nuotraukoje - iš kairės - jos dukros Rozalija ir Martha su R. Griffin (Juozo N. Tysliavos kolega neseniai baigęs karinę tarnybą Berlyne), Moterų Vienybės pirmininkė Elena Kulber, Capi Petrash su savo tėvu ir mamyte, Alice Karvelienė, lietuvės iš Clevelando - R. Čepulienė ir V. Gruzdienė, kurios taip pat skrido Lietuvon, K. Genevičienė, V. Tysliavienė ir kt. atvykę į aerodromą turistus išlydėti.

S. Narkė iliustravo nuotrauką

Lietuviai Kalifornijoje

Šv. Kazimiero mokykla savo darbą pradėjo rugsėjo 1 d. pamaldomis. Šiais mokslo metais ją lanko 360 mokinių. Jų tarpe 94 lietuvių vaikai. Veikia vaikų darželis ir 8 skyriai. Šiais mokslo metais išleis pirmąją laidą. Mokyklos vedėja yra ses. M. Alfreda. Mokykloje be vedėjos dirba šie mokytojai: ses. Chrisostoma, ses. M. Lurda, ses. M. Vincenta, ses. M. Grasilda, ses. M. Ignacija ir pasauliečiai mokytojai: Mrs. J. Wyman, Mrs. M. Mathews ir Ona Razutienė. Be to, tityba dėsto kun. A. Valiuška ir chorui vadovauja - komp. 3. Budriūnas.

Seštadieninė šv. Kazimiero mokykla savo darbą pradėjo rugsėjo 12 d. Užsiregistravo iš mokiniai. Mokyklos vedėjas Ignas Medziukas.

Los Angeles, Kalifornijos, Edvardas ir Dalia Bekai, iki tol gyvenę Arizonoje, persikėlė gyventi į Los Angeles ir sustojo Torrance. Jie ugina tris dukras ir sūnų. Bekas yra statybininkas, taip pat į Los Angeles iš Arizonos persikėlė ir Jono udrūno šeima su keturiais

vaikučiais. Jie įsikūrė Santa Monica, Calif. Budriūnai Arizonoje vertėsi motel bizniu.

Juozas ir Ona Kaributai rugpjūčio 5 atšventė savo 25-ųjų metų vedybų sukaktį. Ta proga abu buvo išvykę kelių savaičių atostogų į Hawaii salas.

Danutė Gustaitė-Janutienė, kuri birželio 13 ištėkėjo už inž. Donato Janutos, sėkmingai išlaikė Kalifornijos farmacijos egzaminus ir gavo teisę dirbti savo profesijoje.

Rytis Kuzavinis ir Graciela Bukevičiūtė rugpjūčio 15 d. Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčioje priėmė moterys-tės sakramentą. Jų moterys-tę palaimino kleb. kun. Jonas A. Kučingis, dalyvaujant šeimos artimiesiems.

Rytis yra susipratęs lietuvis, turi gerą vietą lėktuvų bendrovėje, o Graciela yra neseniai atvykusi iš Argentinos ispanų kalbos mokytoja. Nors gimusi Argentinoje, tačiau puikiai kalba lietuviškai. Jos tėvai gyvena Buenos Aires.

Juozapas ir Stefanija Katiliai, iš Waterbury, Conn., persikėlė gyventi į Los Angeles, Calif. Katiliai augina dukrą Giedrę ir sūnų Vytautą. Vieni džiaugiasi vietos pakeltimu ir baigia įsikurti naujoje vietoje.

Atvyko seselės. Rugpjūčio 19 iš Chicago, Ill., atvyko šv. Kazimiero seselės, kurios 1964/65 mokslo metais dirbs Los Angeles šv. Kazimiero mokykloje. Be ses. M. Alfredos, ses. M. Lurdos ir ses. M. Kryzostomos, kurios ir pernai čia darbavosi, atvyko trys naujos seselės: ses. M. Vincenta, ses. M. Ignacija ir ses. M. Grasilda. Seselės buvo labai nustebintos vie nuolyno pagerinimais ir iš širdies dėkoja visiems, kurie šiuo ar tuo prisidėjo prie remimo darbų.

Antapas ir Sofija Brazauskai, prieš kuri laiką atvykę iš Chicago, Ill., į Los Angeles, Calif., gyventi, pačiame Hollywood nusipirko pelningą nuosavybę ir persikėlė ten gyventi. Daug jiems padėjo Macėnai, artimi draugai iš Chicagos laikų. Brazauskai naujoje vietoje pradeda apsiprasti ir susirasti naujų draugų bei pažįstamų.

RINKIMŲ ĮKARŠTYJE - VISI MEILŪS

Abi Amerikos partijos tiestelėjo dešinę tautinei amerikiečių mažumai - lenkams. Respublikonų kandidatas į viceprezidentui Milleris stabtelėjo (vykdamas kitur kalbėti) Polish American Kongrese Chicagoje. Negalėdamas žodžiu pasveikinti, paliko žmoną ir jos motiną (abi - lenkės), kurios prabilo lenkų kalba. Kongresas panašus į mūsų ALŲ, ir sakosi apjungtas tris ir pusę milijonų amerikiečių lenkų. Kitą dieną posėdį telefonu sveikino prezidentas Johnsonas iš Washingtono, o demokratų kandidatas į viceprezidentus sen. Humphrey pasakė gerai priimtą kalbą, nes joje suminėjo "lenką" Kosčiušką (kuris vis sakydavęs esąs lietuvis) ir priminė, kad demokratų vyriausybė palaiko prekybinius santykius su Lenkija ir ją ekonomiai paramsto, duodamas suprasti, kad respublikonai tokį "komunistų" ramstymą atšauktų.

Vokietijos Muenchene pagerbta dešimtį metų ukrainų Radio Liberty skyriui vadovaujantis Dobrianskis. Įdomu, kad šio radijo štabe dirba Vytauto vardą nešiojantis lenkas Ryseris, o gudų skyriui vadovauja Vladimiras Cvirka - ta pačia pavarde kaip mūsų rašytojas Cvirka, kurio veiklą Frank Krukas (pajuokiantį kai kuriuos Amerikos lietuvius) šiomis dienomis išsivertė čekai ir išleido Pragoje. Radio Liberty Sovietijon siunčia programas 16-ka kalbų, tik ne lietuvių, latvių ir estų, nes šių tautų nelaiko sudėtinėmis Sovietijos dalimis.

Projektuojamas Chruščevo atsilankymas Vakarų Vokietijon pas Erhardą sukėlė kalbą Rytų Europoje ir Pekinge.

Kinai nužvelgia, kad Maskva čia "parduosianti" rytų vokiečius Vakarams. Rytų gi Europos komunistai mano, kad bene bus susitarta dėl jų kalio, nes jie tada pasidarysį Maskvai ne tokie "būtinai"? Pabaltiečiai žino, kad Hitlerio-Stalino susitarimas palaidojo jų politinę nepriklausomybę. Ne jau kitas, panašus susitarimas ją dar gliau istorijon įkastų? O gal Maskvos ir Vakarų Vokietijos santykių sušvelnėjimas atneštų ir sušvelnėjimą padėties Pabaltijo kraštuose? Kas žino?

Įdomi "Amerika pirtyje" byla iškilo Baltstogės apskrityje, vietovėje, kurią Varšuvos Politika vadina Świebodzine. Keturi asmenys sugalvojo apšukuoti ūkininką Praną Kairį, labai norėjusį Amerikon emigruoti. Tad kaiminaka Lisockienė, dėl akių, "pametė" savo vyrą ir išvyko Varšuvon Kairio emigracija rūpintis. Per 16-ka mėnesių samokslininkai iškaulijo iš Kairio apie 200 tūks. zlotų, sakydami, kad pinigų reikia "kyšiams" ir ūkiui jam Amerikoje užpirkti. Net siuntinėjo jam vadovėlius anglų kalbai pramokti. Kairys pasiteiravo pats Amerikos ambasadoje apie savo bylą ir patyrė, kad čia nieko apie ją nežinoma. Todėl kreipėsi į teismą. Politika sako, kad įveltas ir vietinis kunigas vikaras.

Stalino nužudytas žydais rašytojas Babelis, nors galėjo pasilikti Paryžiuje pas išsitrėmusią žmoną, grįžo mirčiai, nes sakė: "Rašytojas ir save patį ir savo talentą sužaloja, jei tėvynę apleidžia."

STEBĖTOJAS

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ISTANGA
Patarnauja perkant ir pardaviant namus, įvairius apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taikus.
ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Pardavoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.
37-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LIE: VIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietis)
41-09 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Svečiuose pas Brazilijos lietuvius

Salomėja Narkeliūnaitė

Kadangi jau buvo ankstyvas rytas, kai skirstėmės, tai nebuvo progos aplankyti kurį nors Vila Anastazijos lietuvių namuose ir pamatyti, kaip atrodo jo kambariai ir smulkiau pasikalbėti apie jo darbą ir gyvenimo sąlygas.

Bendrai paėmus, lietuviai skundėsi vis labiau sunkėjantiomis ekonominėmis sąlygomis, kurias tada blogino vis didėjanti infliacija. Negeresnės sąlygos ir dabar, po metų, kaip man rašo sanpauliečiai, nors dabar jau kita vyriausybė. Vilčių, sako, telkia faktas, kad administracija visai rūpinasi panaikinti nelemtą buvusios vyriausybės palikimą -- infliaciją, korupciją ir komunizmą.

Per tą trumpą lankymosi laiką neteko man Sao Paulo mieste pamatyti, kaip žmonės dirba fabrikuose, bet buvau sutikusi keletą lietuvių, kurie, kaip pas mus Amerikoje sakyti, yra "self-employed", atseit, privačiai verčiasi. Jie, žinoma, ekonomiškai kur kas geriau laikosi.

Tai buvo lietuviai kaimynystėje esančiose vietovėse, vadinamose Vila Zelina ir Vila Bela -- Sao Paulo priemiestyje.

Vila Zelinoje, netoli nuo lietuvių parapijos centro, gyvena brooklynietės Amelijos Sinašienės sesuo Antelė Kuzmienė. Savo laiku ji ilgai laikė duonos kepyklą, iš jos pragyveno ir vaikus užaugino. Ilgokai jai talkino jos sūnus Vytautas, kuris dabar yra automechanikas ir pats turi savo automobilį. (Beje, Brazilijoje automobilį turėti ne toks jau paprastas dalykas.)

Kuzmienės dukterė Aldona yra ištekėjusi ir šeimą sukūrusi su Petru Bareišiu, kurio tėvai ir jį pats gyvena Vila Beloje. Bareišio tėvas Jurgis su sūnum tenai ne tik gerai pragyvena, bet ir abu namus įsigiję ir viduje gražiai įsirengę. Bareišis pardavinėja įvairias prekes turguje. Abu turi po automobilį.

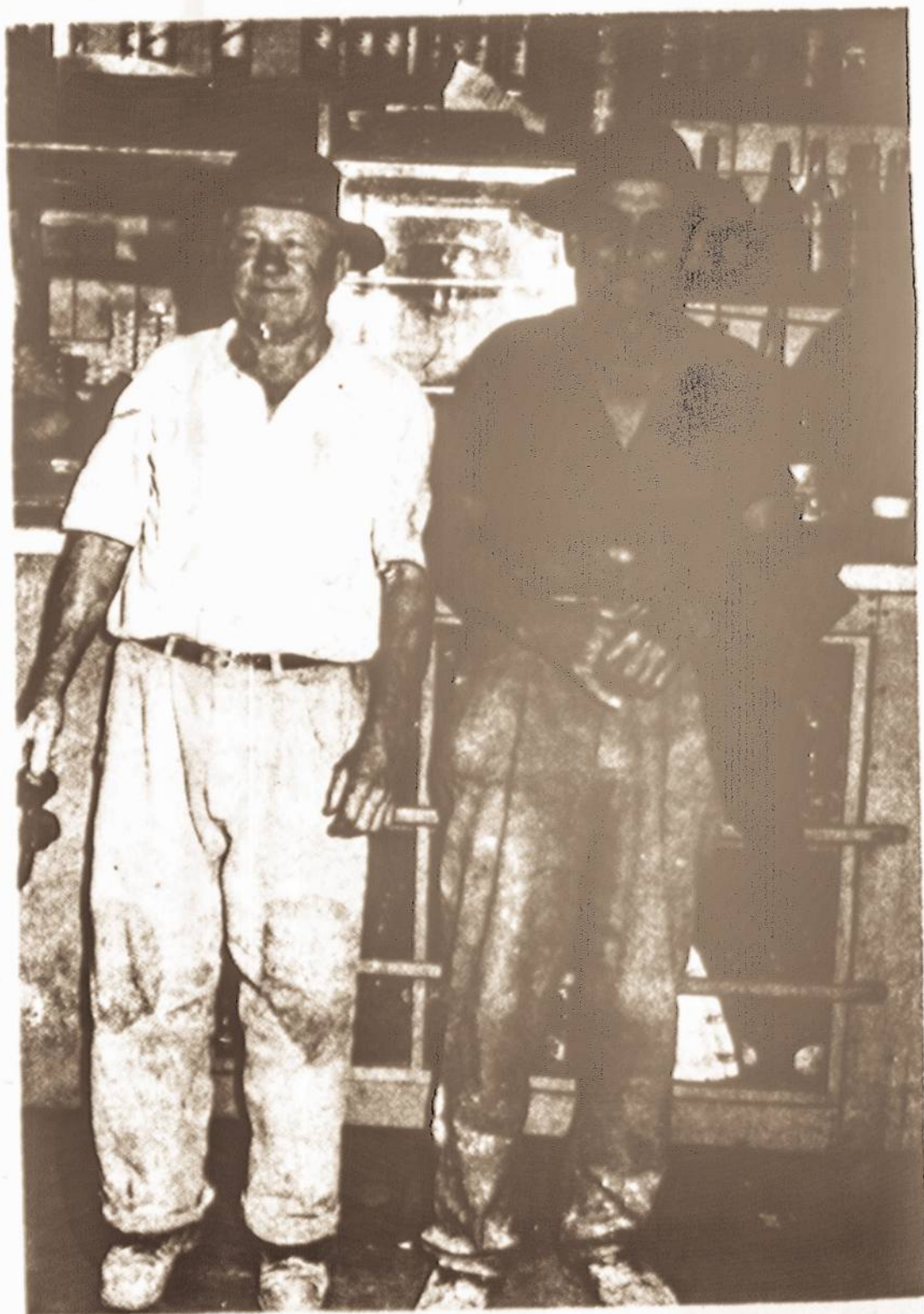
Šalia Bareišių, tik kitoje gatvės pusėje, kiti du jo kaimynai įsikūrę kampiniuose namuose, irgi lietuviai. Vie-

"Casa Baltusis" - Antano Baltušio krautuvė ir gyvenamosios patalpos (viršuje - 1 aukšte).

Juozas Galvonas su žmona ir sūnais
vaišina mane brazilišku alumi.

Mūrininkai Petras Palivonas (kairėje) ir Stoškys.

nas jų turi krautuvę, kurioje parduoda maisto produktus ir įvairias namų apyvokos prekes. Tai gražus gelsvos spalvos namukas su užrašu "Casa Baltusis." Antanas Baltušis tenai dirba su šeima.

Buvome pas jį užsukę kartu su Jurgiu Bareišiu ir prel. K. Miliausku. Paprašiau, kad Baltušiai man papozuotų prie savo krautuvės durų, nes norėjau ir jo krautuvės užrašą užfiksuoti.

Kitame gatvės kampe buvo baras, kurį laiko Juozas Galvonas su šeima. Sužinoję, kad esu iš Amerikos, šeimyniškai mane vaišino įvairiais gėrimais iš savo gausios lentynos.

Jau buvo pavakarė, tai į barą vis užsukdavo lankytojų. Jų tarpe buvo ir du lietuviai senukai mūrininkai. Darbiniais drabužiais, molėti, grįždami namo, jie sumanė išmaukti po alutį. Tai Petras Palivonas ir Stoškys (vardc neprisimenu).

Kadangi kitus fotografavau, tai nutraukiau ir tuos abu mūrininkus. Jie buvo patenkinti, kad juos nufotografavau, bet labiausiai jiems patiko ta stipri foto aparato lempa šviesa, kuri nelyginant žaibas blykstelėjo. Jiems tai priminė, kaip vienas jų išsireiškė, kad ir jie kaip kokie dignitoriai tapo nufotografuoti. Paskui visi pakėlėme alaus stiklus ir išgėrėme į vienas kito sveikatą.

Atsisveikinant įledu stipriai man paspaudė dešinę, o jų rankos man atrodė tokios pat kietos, kaip ir jų gyvenimas.

(Bus daugiau)

Prie savo krautuvės durų Baltušis su žmona ir dukra. Iš šonų - kairėje prel. K. Miliauskas, dešinėje Jurgis Bareišis.

THE Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. Ona ir Jonas Valaičiai

Sportinės nuotrūpos

Edvardas Šulaitis

Lankantis New Yorke Lietuvos Dienoje ir jos išvakarėse vykusioje programoje teko sutikti nemažą senų pažįstamų -- sportininkų ar sporto darbuotojų iš įvairių vietovių.

Čia teko sumesti vieną, kitą žodį su Kęstučiu Miškiniu, gerai pažįstamu buvusiu Wiesbadeno, Kasselio, Schwaebisch - Gmuend stovyklų gyventojams. Jis dar netaip sentai atvyko Amerikon ir apsisistojo Rochester, N. Y. Tai žmogus, kuris ne tik sportavo, organizavo sporto vienetus, bet ir nemažą rašė spaudoje apie sportą.

Išsikalbėjome ir su Saldaičiu, kuris sporto mėgėjams yra pažįstamas, kaip vienas geresniųjų mūsų lengvaatlečių. Šiuo metu dar nėra apleidęs aktyvaus sportavimo, nors dabar reiškiasi jau ne lengv. atletikoje, bet lauko tenise. Taip pat lavina ir mūsų jaunimą sporte. Saldaitis yra New Yorke gyventojas.

Iš kitų newjorkiečių, kuriuos sutikome, buvo Antanas Bagdžiūnas, jau apie 15 metų aktyviai besidarbuoją New Yorke Lietuvos veikloje ir tik paskutiniiais mėnesiais nusprendęs išeiti į atsargą. Paminėtinas ir Bagdžiūno uošvis -- Albertas Kynastas, kuris irgi dar kruta sportininkų tarpe. Be to, išvydome ir kitą darbštų vyrą J. Kepeinį, dabar gyvenantį kiek į šoną nuo New Yorke. Mažai pasikeitęs nuo stovyklos laikų Vokietijoje atrodė Trampas, buvęs Kybartų futbolininkas, dabar jau savo vietą futbole užleidęs pas New Yorke Lietuvius žaidžiančiam sūnui.

Sunku išvardinti visus sutiktuosius, bet dar pažymėtini: Fasko pirm. iš Clevelan-

do J. Nasvytis, Waterburio liet. krepšininkų vadovas Švelnys, Chicagos senosios kartos sportininkas J. Jakubs-Jakubauskas ir kt.

XIV-ųjų Šiaurės Amerikos liet. sporto žaidynių lengv. atletikos varžybos, prarastos rugsėjo 12-13 d. d. Chicagose, buvo vienos iš menkiausią žaidynių istorijoje. Sportininkų kiek gausiau buvo atvykę iš Clevelando ir Toronto, vietinių chicagiečių pasirodė tik jaunųjų klasėse. Toronto Aušra nugriebė daugiausia pirmųjų vietų (45), tuo tarpu Clevelando Žaibas liko antroje vietoje (21 pirmosios vietos). Daugumas Š. Amerikos liet. sporto klubų neatsiuntė nė vieno sportininko.

Taip pat nesimatė tvarkos ir varžybų pravedime. Pravedimu rūpinosi bendruomenininkų grupė, kuri vargu ar tokiam darbu buvo tinkama. Tuomet, kada daug dūduojama apie mūsų krepšininkų laimėjimus, rengiama jiems pagerbimai, kitos sporto šakos merdai kaip niekada maždaug 15 metų senumo mūsų sportinėje veikloje Amerikoje.

Chicagos Lietuviai futbolininkai jau pradėjo naują sezoną. Pačios pirmosios rungtynės Lietuviai buvo nesėkmingos. Nuvykusi į St. Joseph, Mich. ji nuo to miestelio komandos gavo pamoką ir ten paliko du taškus. Nors pralaimėjo tik 0:1, bet ir tokios pasekmės buvo nelaukta, nes pirmame rate lietuviai buvo laimėję 5:2. Po šio pralaimėjimo Lituanica liko išstumta iš pirmos vietos, kurioje ji ilgą laiką karaliavo.

Ona Valaitienė su dukra Aldona Trečiokiene ir anūkais iš Fairfax, Virginia, lankosi Vienybėje rugp. 22 d., kai įvyko Vienybės bendradarbių suvažiavimas. Kairėje vienybietė U. Bacevičienė.

Kiek geriau ėjosi antrame susitikime (rugsėjo 20 d.) savame Marquette parke. Čia Atlas vienuolikė buvo sulypta net 6:2. Taip pat ir Lituanicos rezervas įkrėtė Atlas rezervui -- 3:1, o Lituanicos jaunieji atskaitė Youths jauniems 6:0. Taigi ši kartą buvo laimėta visuose frontuose.

Kas dėsias vėliau -- pamatysime. Dar ši sezoną priešakis yra 5 pirmenybiniai sekmadeniai.

* NEW YORKO Lietuvos Atletų Klubo futbolo komanda visai netikėtai iš II-sios divizijos įkopė į I-ją (Premier Division). Susidarius New Yorke ir apylinkių profesionalų lygai, atsirado laisvų vietų pirmoje divizijoje. Dėl pateikimo į ją Lietuviams reikėjo žaisti pereinančias

rungtynes prieš čekoslovakų vienuolikę. Laimėti pasisekė Lietuviams ir tai dar aukšta pasekme -- 6:2.

* BUDAPEŠTE baigėsi IX Europos moterų krepšinio pirmenybės, kuriose septintą kartą čempionų vardą laimėjo Sov. Sąjunga. Sovietų atstovės baigmėje įveikė Bulgariją 55:53. Iki to laiko abi komandos ėjo be pralaimėjimo. Laimėtojų treneriu buvo lietuvis Stepas Butautas.

* JAPONIJOJE jau vyksta priešolimpinis krepšinio turnyras, kuris turės išaiškinti 4 komandas, kurioms bus leista dalyvauti olimpiadoje šalia 12 jau pakviestų valstybių. Šiame turnyre Meksika įveikė Lietuviams pažįstamą Australijos rinktinę 75:63. Kanada, kuri žaidė ir pralaimėjo prieš Š. Amerikos Lietuvos ekipą, sukūlė mažai krepšinyje žinomą Indoneziją 70:60.

Jack D. Reamer REAMER & SON INC. Robert F. Nark

Visokios rūšies apdrauda.

APDRAUDŽIAME VISOKIUS AUTOMOBILIUS, BET KOKIO AMŽIAUS VAIRUOTOJUS
175 REMSEN STREET, BROOKLYN 1, NEW YORK
Telefonai: MAIN 4-6400; Naktį BU 7-2807

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOŽAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POPlar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKASKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

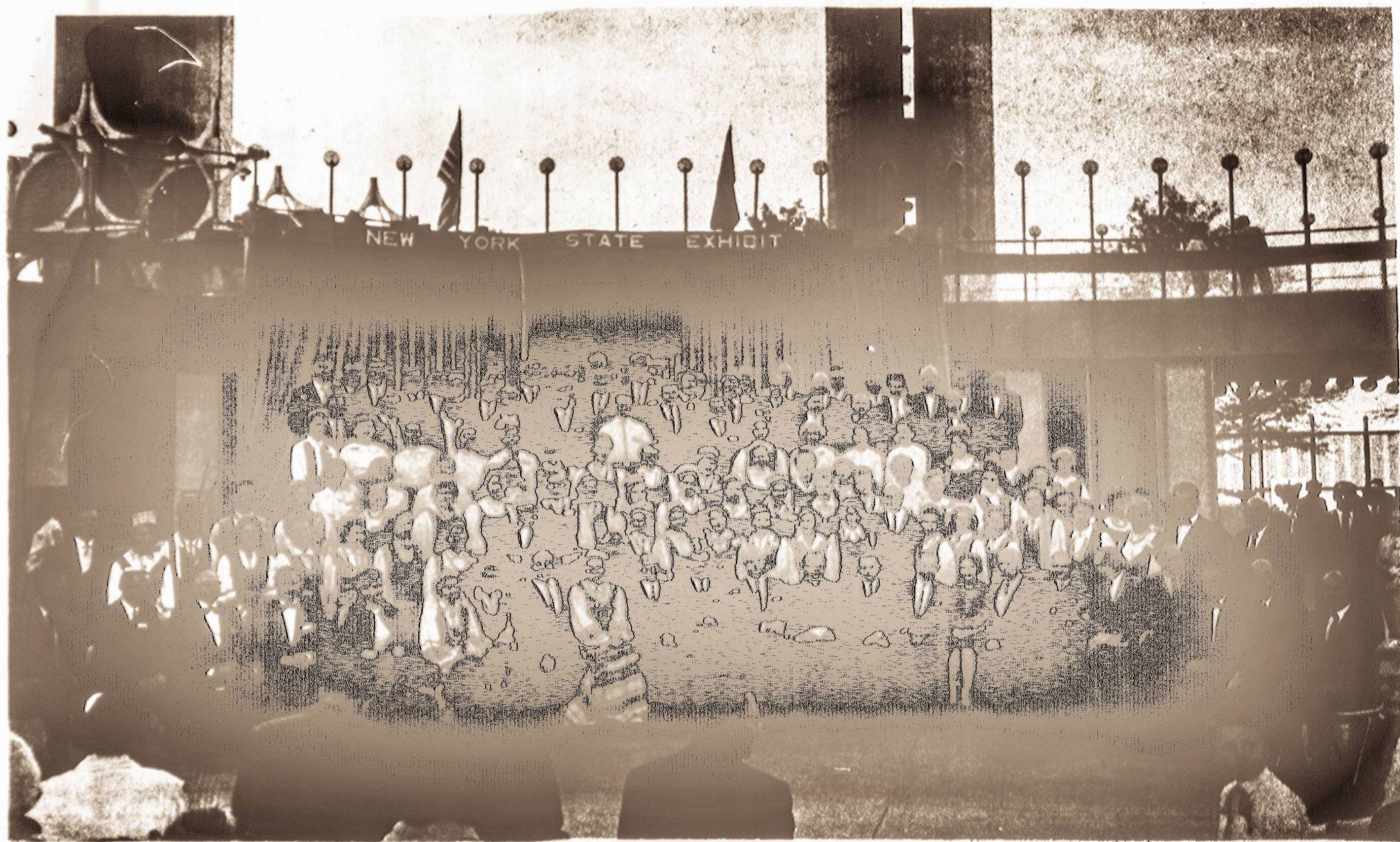
ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARSVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Lietuvių Komitetas ir programos dalyviai New Yorko valstybės dienoje Pasaulinėje parodoje. rugsėjo 20 d.

* SANTAROS - ŠVIOSOS visuotinis federacijos narių suvažiavimas įvyks spalio 17 d. New Yorke, Idlewild Riviera viešbutyje, prie Kennedy aerodromo. Programoje: organizacinė veikla ir valdybos sudarymas. Pradžią 9 val. vak.

* VITALIO ŽUKAUSKO režisuojama Brooklyno vaidintojų trupė savo rudens veiklą pradėjo apsilankymu Baltimorėje, kur rugsėjo 26 d. vaidino A. Kairio 3 v. komediją "Diagnozė". Spalio 3 d. jie vaidins Philadelphijoje, spalio 18 d. Brooklyne, Apreiškimo par. salėje ir spalio 31 d. Elizabeth

ŠIEMET IR PRIEŠ 25 METUS

Jei New Yorko lietuvių diena New Yorko pasaulinėje parodoje buvo sėkminga, sutraukusi daugiau kaip 2,000 "prisiekusiųjų" dalyvių, tai, be abejojimo, dėka J. Stuko "Invazijos" iš New Jersey valstybės. Tuo tarpu, kai kiek anksčiau New Jersey lietuvių turėjo savo dieną, newyorkiečiai, sakyčiau, buvo tingūs. Į New Yorko valstybės lietuvių dieną stukiečiai į paramą atėjo kaip tikri kaimynai. Gal todėl, kad New Jersey lietuviškesni ir greit metasi ten, kur tik sava.

Tarp tų poros tūkstančių dalyvių daug yra atskirai minėtinų, kai kiekvienas veidas toks savas, mielas ir artimas.

Norisi visa tai lyginti su prieš 25 m. New Yorko paroda. Tada ne vien lietuvių dienų būta, bet ir savas -- Lietuvos paviljonas -- greta kitų valstybių švytėjo.

Aną sekmadienį retai kas atpažino Oną Vaivadalę, nuolatine 1939 m. Lietuvos paviljono budėtoją, kuri dabar kukliai publikoje sėdėjo ir koncerto klausėsi.

J. Stuko "vyriausybėje" viena kita moteris. Kazimiera Genevičienė, 1939 m. New Yorko parodoje buvusi eilinė Lietuvos paviljono lankytoja, šiandien, kaip ir kiti komiteto nariai, stebėjo, kad Lietuvos vardas kuo puikiau, kuo aiškiau skambėtų. Nemačiusi Lietuvos, savo tėvų žemės, dabar ji pamilo tą žemę ir atkakliai sklaidžia jos meilę. Kas lietuviška, Genevičienėi brangiau už viską.

Elena Kulber, Dillenė -- retos savo širdim tautietės -- lakstė, dirbo, kad Lietuvos vėliava aukštai plevėsuotų. Jos liūdėjo, kad toje parodoje yra iškišta rusų vėliava, o tuo tarpu lietuviškoji iškeliam tik retomis progomis.

Neiškėlėm Jono Valaitis, to bostoniečio, kuris 1939 m. New Yorko par. lietuvių dienoje buvo V. I. P. Gidabar kiti jaunuoliai atėjo tom pačiom pareigom. Suprato Valaitis, jog dienos keičiasi kasdien saulei iš ryto patekanti ir džiaugėsi jaunųjų talka, ir pats visom išgalėm prisidėdamas.

Antanas Šniečkus, 1939 m. buvęs vos 2 metų "baby", šiandien lyg gyvas sidabras. Jo dėka amerikiečių spauda garsino Lietuvos vardą. Savo jaunuoliška ir reta drąsa jisai pasiekė to, ko patyrę seniai būtų nesugebėję, neišdrįsę.

Greta šio jaunuolio, buvo ir kitų vyrų -- Petras Vaitenis Edv. Genevičius, kurie atstovaudami "senąją" Amerikos lietuvių kartą, prikiština rodė, jog Lietuvos vardas ne vien ypatingas jaunajai kartai.

Rūpėjo man iškelti ir tuos mūslikius, kurių vardai spaudoje neužtikinami taip dažnai, kaip prel. Balkūno, J. Stuko bei kitų. Todėl atsiprašau, jog lieka nepaminti tūkstančiai lietuvių, kurių širdyse tik vienas žodis -- Lietuva.

V. L.

Lietuviai Pasaulinėje parodoje

Atkelta iš 7 psl.

Tiek tų valstybių pareigūnai, tiek spauda pabrėžė, kad lietuvių dienos, iš tautinių grupių, buvo didžiausios, gražiausios, puikliausiai suorganizuotos ir spalvingiausios!

Lietuviams tai malonu girdėt, o programas organizavusiem, jose dalyvavusiem ar jų pasisekimul aukojusiem, teikia dar daugiau stiprybės ir pasiryžimo toliau lietuviškam kultūros bendram darbui dirbti! Paroda jaunimui įžiebė tą ugnį, kurios jis troško įkvėpimul lietuvių už Lietuvos ribų palaikyti.

Parodos Komiteto narių šimtai posėdžių, tūkstančiai valandų suaukoto laiko ne-

nuėjo niekais, o rėmėjų-aukotojų aukos pasiekė tikslo su dideliu, beveik netikėtu kaupul! Visos darbų talkinusių organizacijos gali taip pat pasididžiuoti savo prisidėjimu.

Darbai gelbėjusi spauda, radijo programos, atliko didelį darbą, informuodamos visuomenę.

Paroda žiemos sezonui užsidarys spalio 17 d. Lietuvių jaunimo sumanymu pastatytas Lietuviškasis kryžius tebeliks vieninteliu parodoje lietuviškumo simboliu. Kryžius visiškai skirtingas nuo visų kitų paviljonų, eksponatų ar paminklų. Pro jį eidami, milijonai žmonių atkreipia dėmesį, sustoja, perskaito užrašą, vienį atsiklaupia,

pasimeldžia, o visi -- suskaupia ir rimtesniu veidu giliau susimąstę nueina atsi sukdami pažvelgt, kaip jis tolo atrodo... tarytum da norėtu giliau pažinti Lietuvą jos vargus, kančias ir laimėjimus...

Mums, lietuviams, paroda prisiminti, be ankščiau paminėtų, dar yra vienas svarbus dalykas: iš Parodos Komiteto ir kitų lietuvių įstai gy parsišypsinti dar likusių -- parodos ženklelių, kryžiaus atvirukų, Parodos Komiteto ir Prekybos Rūmų išleisčių, leidinių. Jie bus gražiausias parodos lietuvių dienų prisiminimas. Tuo pačiu dar bus suteikta auksa Parodos Komitetui apmokėti dar eilė neapmokėtų sąskaitų.

Tai atlikę, jausimės patenkinti gražiai prisidėję prie lietuvių dienų darbų. Parodoje 1964 metais užbaigimo. Neatrodo kad dažnai ir daug kur bus daugiau tokių progų.

Mirė Ona Yakštienė

Spalio 30 d. Howard Beach Higoninėje mirė ilgametė Vienybės skaitytoja ir rėmėja Ona Yakštienė, sulaukusi 64 m. amžiaus.

Vellonė buvo sąmoninga lietuvių, savo laiku daug veikusių lietuviškose organizacijose, savo talka ypač daug padėjusi Vienybei.

Vellonė buvo pašarvota Shalins koplyčioje, Woodhavene. Bus palaidota Cypress Hills kapinėse spalio 5 d.

Giliame nuliūdime paliko vyrą Praną, kuriam Vienybė reiškia savo gilią užuojautą.

Lietuvoje liko brolis Antanas ir kt. giminės, kuriuos vellonė tikėjosi aplankyti, o Amerikoje labai daug pažįstamų, kurie jos giliai liūdi.

New Yorko lietuvių dienoje: (iš k.) Jonas Valaitis, pranešėja Elena Matulionytė ir Jokūbas Stukas. S. Narkėliūnaitės nuotrauka